

ZOMERWOUD

Alja

De vlammen maakten wilde schaduwen op de gezichten en lijven van de dansende mensen. Ingewikkelde figuren van witte modder kronkelden zich over wangen en ruggen, en het dreunen van trommels en de schrille klanken van fluiten zorgden voor een haast tastbare spanning in de kring van mensen die niet dansten. Hun ogen glansden fel in het flakkerende licht van het vuur.

Alja kon haar opwinding nauwelijks bedwingen. Bijna was het zover. Bijna zou ze mee mogen doen, bijna zou ook zij mogen dansen. Ze hield haar hand op tegen het felle licht, en bestudeerde de lijnen die zich om haar vingers wonden en langs haar armen omhoog naar haar schouders liepen. De Oudste had haar de tekeningen van de jager gegeven, precies daar waar ze de meeste kracht nodig had voor het spannen van haar boog. Een slimme, soepele otter links, en een snelle valk met zijn scherpe blik rechts.

Alja, dacht ze met een trotse glimlach, mijn naam is Alja. Ik ben Alja!

De naam voelde vreemd aan, maar hij was nu de hare. Ze was nu een jager, iemand die zorgde dat de stam niets tekort zou komen, iemand met kracht en snelheid. Iemand met een naam. Eindelijk, na zoveel zomers alleen maar een kind te zijn geweest, kon ze haar aanzien gaan verdienen. Ooit zou zij de nieuwe kinderen het jagen leren, en...

Een scherpe por in haar ribben liet Alja opschrikken uit haar

gedachten. Haar boze blik flitste opzij en vond het grijnzende, beschilderde gezicht van Talbo. Zijn blik was net zo scherp als de hare, maar het was hem nooit gelukt een eigen boog of speer te maken, en hij had nog nooit een doel geraakt. Hij was een vinder, een hele goede, wist Alja. Hij zou voor de stam gaan zorgen door knollen, vruchten, zaden en insecten te verzamelen. Snel glimlachte ze terug, blij dat hij haar uit haar dagdroom had gewekt.

Ze richtte haar aandacht weer op de mensen rond het vuur. Naast haar zaten meer kinderen die nu een naam hadden. Sommigen waren net als zij en Talbo jagers en vindere, maar er waren ook makers, die van hout, steen, leer of botten alles konden maken wat nodig was in en rond het kamp. Stenen bijlen voor het kappen van takken, of benen naalden voor het maken van kleding. Pijl- en speerpunten van gewei of vuursteen. En ook dingen die hielpen het woud te vereren. Ze zag dat zelfs nu, tijdens dit bijzondere feest, haar oude speelkameraadje Emka met een platte, grijze kiezel in de hand alles en iedereen aandachtig bestudeerde, terwijl ze met een scherp stukje vuursteen kleine krasjes in de kiezel maakte. Alja wist zeker dat er morgen een klein dansertje op zou staan.

Een eindje verderop, rechts van haar, zat de Oudste van de stam. Zijn scherpe gezicht zat vol diepe rimpels die leken te bewegen in het flakkerende licht. Zijn lange grijze haar was achterover gebonden met een leren band en hij was helemaal in wolfsbont gehuld, waardoor hij zelf wel een oude wolf leek. Alsof hij haar blik voelde, vonden zijn lichte ogen de hare. Hij knikte haar glimlachend toe, maar Alja wist dat hij treurig was. Van alle kinderen die vandaag hun naam hadden gekregen, was niemand een genezer. Weer niemand om zijn kennis aan door te geven, weer niemand om hem op te volgen. Maar als de Proeven de stam geen genezers gaven, dan was dat de weg van het woud. Alja zuchtte. De Oudste was altijd goed voor haar geweest, en ze maakte zich zorgen.

Een luide dreun van de trommels liet de muziek plotseling stoppen. Alja rechtte haar rug en voelde haar hart kloppen in haar

keel. Dit was het moment waarop de kinderen met nieuwe namen aan de beurt waren. Nu mochten zij eindelijk dansen.

Met hulp van een jonge vrouw stond de Oudste op, waarna hij met een houten schaal in zijn handen naar de beschilderde kinderen in de kring liep. Emka werd als eerste geroepen. De Oudste noemde haar bij haar nieuwe naam en gaf haar een stukje uit de schaal. Woest kauwend liep ze verder naar het vuur. Ieder kind werd bij naam geroepen en iets uit de schaal gevoerd. Toen Alja aan de beurt was, als laatste van de groep, hadden de eerste kinderen hun ogen al gesloten. Sommigen trilden.

‘Alja,’ zei de Oudste met luide stem, en hij hield haar een kleine, gedroogde paddenstoel voor.

De bittere smaak liet Alja’s ogen tranen, maar toch kauwde ze de zwam fijn en slikte hem door. De flakkerende, heldere vlammen lonkten, en ze leek er haast naartoe te zweven.

Zodra ze binnen de lichtkring stond, werd er weer op de trommels geslagen. Het ritme was nog opzwepender dan eerst, en deze keer hoorde Alja het niet alleen, ze voelde het ook, door haar hele lijf. Ze zag niet langer het vuur, maar een felle wit-oranje gloed, en haar vrienden waren haar vrienden niet meer, maar wezens uit een andere wereld, zonder gezichten, die met hun wilde bewegingen gekleurde strepen achterlieten in de donkere lucht. Ze moest wel dansen, ze moest bewegen, het kon niet anders. De scherpe geur van rook en vuur vulde haar neusgaten. Als ze haar ogen sloot zag ze sterren als vogels voorbijschieten. Ze draaide rond en rond, met haar armen gestrekt naar de bomen boven haar, haar vingers raakten de maan. Ze danste voor zichzelf, voor de otter en de valk die om haar heen zweefden. Ze danste met de vreemde wezens zonder gezicht, en ze waren net als zij. Ze danste voor de wereld die ging komen, de wereld die ging slapen, de wereld die nu was. Zij was Alja, de jager.

Er kwam geen einde aan deze nacht.

De stam

Pijlen, bloed en pijn... Scherpe steken in haar zij, haar rug, haar borst... Witte mensen met zwarte ogen, grote dieren met puntige hoorns... Pijlen, bloed en pijn...

Met een gil kwam Alja overeind. Haar haren zaten in zweterige krulletjes tegen haar hoofd geplakt. Ze keek naar het lichtgat boven haar hoofd en slaakte een paar lange, diepe zuchten.

Rustig, Alja, dacht ze bij zichzelf, luister naar het woud, rustig en kalm als een oude eik.

Om zich heen hoorde ze de diepe ademhaling van haar leeftijds-genoten, die hun roes van de vorige nacht uitsliepen. Ze lagen zij aan zij, rug tegen rug op zachte dierenhuiden op de grond. Niemand was wakker geworden van haar schreeuw. Terwijl Alja zich voorzichtig tussen de jagers, makers en vinders door naar de uitgang van de tent bewoog, hoorde ze iemand plotseling snel en piepend ademen. Ze kon niet zien wie het was, maar wist dat ook hij of zij nu een visioen moest hebben. Ze huiverde even, en stapte toen door de tentflap heen naar buiten.

In de frisse ochtendlucht rook en proefde ze de zomer. De diepe geur van donkergroene bladeren, vruchten en bloemen mengde zich met de geuren van het kamp: kookvuren, drogende huiden en gerookte vis. Een zijtak van de grote rivier stroomde dichtbij. Het rustig kabbelen van het water mengde zich met geluiden van spelende kinderen, blaffende honden en verderop het tikken van

stenen. De makers waren blijkbaar al weer aan de slag gegaan.

De tent stond beschut onder oude eiken en elzen, een beetje afgezonderd van de rest van het kamp, dat vlak bij de rivier was opgebouwd. Er waren niet veel andere tenten; het was zomer en warm, en de meeste stamgenoten sliepen op matten van boombast in de open lucht of hooguit onder een simpel afdak van takken en bladeren. Met een glimlach keek Alja richting het kamp. Waar het ook werd opgezet, wanneer ook, het was altijd thuis.

De ochtend was zwoel, wat een hete dag beloofde. Alja veegde over haar voorhoofd. Misschien moest ze eerst een duik nemen. Het koude water zou haar opfrissen, en dat kon ze wel gebruiken. Ze draaide zich naar de rivier, maar op datzelfde moment hoorde ze iemand haar kant op komen. Ze ging op de grond zitten, wachtend met haar kin op haar opgetrokken knieën. Het was de Oudste; ze herkende de manier waarop hij liep, hoe de gevallen bladeren van de vorige herfst knisperden onder zijn voeten.

‘Alja,’ zei hij zacht. Met zijn gerimpelde hand steunend op haar schouder liet hij zich naast haar op de grond zakken. ‘Zo, de oude man zit. Vertel.’

Alja keek in zijn vragende, lichtblauwe ogen. Zijn lange grijze haar hing nu los over zijn schouders en een leren band hield de tand van een wolf op zijn voorhoofd.

‘Ik had een visioen,’ hoorde ze zichzelf zeggen.

Ze vertelde over het bloed, de pijn en de bleke mensen met hun zwarte ogen.

De Oudste kneep zijn lippen samen. ‘Was dit alles wat je zag?’ vroeg hij.

Alja knikte. ‘Meer niet.’

De Oudste zuchtte diep. ‘Dit is lastig. Ik snap niet wat deze beelden te maken hebben met de stam. Ik moet erover nadenken, Alja, maar maak je niet ongerust. Wat je zag, kan iets anders betekenen dan je denkt, iets wat jij en ik niet meteen kunnen begrijpen. Als de tijd daar is, zullen we het zien.’

De oude man staarde peinzend voor zich uit. Alja legde haar wang op haar knieën en keek naar hem.

‘Het voelt vreemd om een naam te hebben,’ zei ze. ‘Ik weet niet wat ik nu moet doen.’

De Oudste glimlachte. ‘Wat je altijd al deed, meisje. Je hebt je Proeven gehad, je hebt de ceremonie doorstaan, je hebt ons een visioen gegeven en nu is het je tijd om ervoor te zorgen dat de stam overleeft. Doe waarvoor je bent geboren, jager! Je ging al mee op jacht sinds je zevende zomer. Er is niets veranderd. Vandaag mag je nog rusten en speciaal zijn, maar morgen zul je weer herten schieten en vallen zetten.’

Alja zuchtte, en de Oudste klopte met zijn hand op de hare.

‘Word maar even goed wakker,’ zei hij. ‘Je hebt een zware nacht gehad. Als je me helpt met opstaan, zal ik eens bij de anderen rondvragen. Misschien kunnen hun visioenen meer duidelijk maken.’

Zo lichtvoetig als Alja omhoogsprong, zo moeizaam stond de Oudste weer op. Ze was ongerust, maar wilde het niet laten merken. De Oudste legde zijn handen op haar schouders en keek haar recht aan.

‘Maak je geen zorgen,’ zei hij. ‘Ik zal volhouden. Totdat een nieuwe genezer in de stam verwelkomd kan worden. Vertrouw me.’

Alja kon alleen maar knikken. Ze keek hem nog even na terwijl hij zich omdraaide en de tent in ging. Ze kon niets anders doen dan op hem vertrouwen, geloven dat hem niets zou overkomen voordat er iemand was om hem op te volgen. De geur van de gerookte vis dreef haar kant op, en maakte haar maag aan het rommelen. Ineens leek eten belangrijker dan een bad. Op naar het kamp dan maar. Het water wachtte wel.

Aan de oever van de rivier waren de vissers druk bezig. Iedere zomer kwamen de zalmen hier langs, die in grote aantallen hun weg probeerden te vinden naar hun geboortegrond. Daar zouden ze eitjes leggen, waarna de kleine visjes zouden wegtrekken om net

als hun ouders als volwassen vissers weer terug te keren. Het was een oneindige cirkel. Als de vissers er tenminste voor zorgden dat er genoeg moederzalmen overbleven om eitjes te leggen.

Twee mannen en een vrouw zaten in een lange smalle kano, gemaakt van een uitgeholde boomstam. Terwijl een van de mannen er met een lange stok voor zorgde dat de kano zo stil mogelijk in het stromende water bleef liggen, spiesten de anderen met hun vlugge speren vissen uit het water, om ze daarna met een steen de kop in te slaan. Sommige zalmen waren voor nu, om te stomen in een kuil of te roosteren boven een vuur, andere werden gerookt en gedroogd om ze te kunnen bewaren voor de winter.

De vrouw in de kano zwaaide naar Alja.

‘Ho, Alja!’ riep ze, en ze gebaarde naar de twee mannen dat ze naar de oever wilde. Na een paar woorden over en weer die Alja niet kon verstaan, voeren ze uiteindelijk naar de kant. De vrouw sprong de oever op en vloog Alja om de hals.

‘Mijn dochter!’ riep ze lachend. ‘Een echte jager! Je naam is prachtig en je dans was dat ook!’

Ongemakkelijk maakte Alja zich los uit de omhelzing. Het voelde vreemd. Ilma was haar moeder, dat wist ze, maar Alja was door iedereen in de stam een beetje opgevoed. Als ze al het gevoel had dat iemand dichterbij haar stond, dan was dat de Oudste.

Ilma deed een stap terug. ‘Ach, meisje,’ zei ze met een glimlach die eerder verdrietig dan vrolijk leek. ‘Ik begrijp je wel. Ik had hetzelfde toen ik mijn naam kreeg. Mijn ouders waren voor mij ook niet meer dan stamgenoten. Zo is de weg van het woud. Maar je zult zien, als je zelf een kind hebt gebaard, dat hij of zij altijd bijzonder voor je zal zijn. Jij blijft altijd mijn dochter, Alja. En ik ben trots op je.’

Alja dacht even na. ‘Dat is fijn,’ zei ze ten slotte. ‘Het is goed dat je trots bent. Ik ben blij dat ik het in jouw ogen goed doe.’

Ilma glimlachte, maar ze leek niet minder verdrietig dan zonet.

‘Goed zo. Dan gaan we nu iets te eten voor je vinden, en mag je

me over je visioen vertellen. En daarna... Neem een bad. Je draagt de sporen van de nacht nog op je huid.'

Alja keek naar haar benen en armen en zag dat Ilma gelijk had. Ze zaten vol brokkelige, witte modder en gek genoeg ook donkere vegen. En die geur... Die kwam van haar! Ze trok haar neus op. Haar eerste idee was toch het beste geweest.

'Ik ga me liever eerst wassen, als je het niet erg vindt,' zei ze dus verontschuldigend. 'Daarna kom ik je opzoeken. Dat beloof ik.'

De vrouw zuchtte. 'Natuurlijk, kind. Ik wacht op je.'

Na een laatste glimlach draaide Ilma zich om en wuifde naar de mannen in de kano die zich weer op het vissen hadden gericht. Ze wenkten haar, alsof ze maar naar de boot toe moest komen zwemmen. Ilma stond al tot haar knieën in het water toen de mannen lachten en de kano naar haar toe begonnen te sturen.

Alja keek haar moeder nog even na, maar liep toen vlug de andere kant op. Nu ze erop lette, werd de stank alleen maar erger. Misschien was het beter om wat verder weg te gaan, waar de rivier het diepste punt van het dal uitsleet. Het was eigenlijk niet de bedoeling om stroomopwaarts van het kamp te baden, maar er was daar een heel fijn stukje stilstaand water, van de ergste stroming afgeschermd door een rij keien. Eén keer zou vast geen kwaad kunnen.

Al snel verdwenen de geluiden van het kamp, en Alja haalde opgelucht adem. Boven haar hoofd ruisten de bladeren en floten de vogels, al leek het soms meer op gekrijs dan op een lied.

Wees maar niet bang, zei ze hun in gedachten, deze keer laat ik jullie nesten met rust.

Haar voetstappen waren nauwelijks te horen op de zachte bosgrond. Uit gewoonte bewoog ze zich als een jager, altijd om zich heen kijkend en zich bewust van het bos met alles wat erin leefde, zo min mogelijk geluid makend terwijl ze door de lage struiken en zachte varens liep. Ze lette op de zomerbries en waar die vandaan kwam, zodat ze met haar menseigneur niet de jacht voor de groep

zou verpesten. Alja wist waar ze vandaag zouden zijn, en als de dieren haar roken zou ze die allemaal uit het jachtgebied verjagen. Daar zou niemand blij van worden.

Het geluid van stromend water werd luider, en langzaam kwam de rivier in zicht. De schuine, steile wand aan de overkant ving nog net het zonlicht van de late ochtend op. Alja verheugde zich er nu al op om straks met haar koude, natte lijf op de warme, kiezelige grond te gaan liggen.

Ze was zich al bijna aan het uitkleden toen er plotseling een plons klonk. Niet van een vis, niet van een of andere watervogel. Deze klonk anders. Stokstijf bleef ze staan en luisterde. Weer een plons, en gespetter. Een mensenstem. Er klonken woorden, maar ze herkende ze niet. Alleen een bergje kleine, grijze rotsen hield de bocht van de rivier voor haar verborgen. Ze kroop ernaartoe en hurkte achter de koele, beschaduwde stenen.

Het gespetter werd onregelmatiger en de woorden klonken steeds kwader. Met luid kloppend hart keek Alja om de stenen heen. Een witte man! De witte mensen uit haar visioen! Snel draaide ze haar hoofd weer terug. Dit kon niet waar zijn. Niet echt. Toch? Voorzichtig keek ze nog een keer. Het was geen man, zag ze nu, maar een jongen. Zijn bleke bovenlijf was onbedekt, en hij stond met zijn broek opgerold tot aan zijn knieën in de rivier. Steeds weer stak hij twee armen in het water, om dan boos te kijken als zijn handen leeg naar boven kwamen. Dan waadde hij naar een plekje verderop en probeerde hetzelfde weer.

Wat was hij aan het doen? Ze strekte zich op haar buik uit op de grond en legde haar kin op haar handen, zodat ze de jongen net kon zien, maar hij haar niet. Tenminste, niet als hij zo bezig bleef. Het geplons ging nog een tijdje door, maar uiteindelijk gaf hij het boos op. Hij sloeg met zijn platte hand op het water en wilde de rivier uit gaan, maar net toen hij de kant op wilde stappen, gleed zijn voet weg en viel hij achterover in het water. Alja proestte het uit van het lachen, ze kon er niets aan doen. Snel sloeg

ze een hand voor haar mond en dook weg achter de stenen. De jongen moest haar hebben gehoord. Hij riep iets, dacht ze. Kon ze nog wegrennen?

Vlug en behoedzaam kwam ze omhoog op haar hurken. Ze hoefde alleen maar achteruit te kruipen, naar het bos, om ongezien te verdwijnen. Nog één keer keek ze langs de stenen naar de rivier.

Hij stond recht tegenover haar.

Allebei slaakten ze een kreet van schrik en deinsden achteruit. Maar ze renden niet weg. De jongen keek haar aan met ogen die zo zwart waren als de nacht. Nog nooit had ze zulke donkere ogen gezien. Uit zijn natte, zwarte haren dropen dikke waterdruppels. Hij keek angstig, dacht Alja. Maar ze moest er ook wel vreselijk uitzien met die modder nog op haar armen en gezicht. En aan de manier waarop hij zijn gezicht opzijhield, kon ze opmaken dat hij ook vond dat ze niet erg lekker rook. Maar ze zou zich niet laten kennen. Ze was een jager! En ze zou doen waarvoor ze hier gekomen was. Alsof er niets was gebeurd.

Met opgeheven hoofd liep ze de jongen voorbij, trok haar leren tuniek uit en sprong in de rivier. Het koele water voelde goed, en ze wreef hard over haar armen, rug en gezicht om de tekeningen uit te wissen. De modder stroomde in witte wolkjes van haar af. Nadat ze haar hoofd een paar keer had ondergedompeld en haar haren zo goed mogelijk had uitgespoeld, keek ze met een schuin oog naar de waterkant. De jongen was er nog. Hij zat op de grond, met gekruiste benen en een gebogen hoofd. Hij keek niet naar haar. Alja waadde naar haar kleren op de oever. Met natte handen veegde ze de tuniek zo goed mogelijk af. Ze had geen zin in drijfnet leer dat haar huid schuurde en straks weer helemaal soepel gekneed moest worden. Nu was het ergste vuil in elk geval verdwenen.

Weer keek ze naar de bleke jongen, en ineens begreep ze wat hij had geprobeerd te doen. En het leek haar een heel goed idee. Ze hurkte in de schaduw van een grote wilg die op de kant groeide

en wachtte heel stil, met haar armen zwevend boven het wateroppervlak. Nu keek de jongen wel naar haar. Na een tijdje zwom er bij haar benen een zilverkleurige vis tegen de stroom op. Hij had haar niet in de gaten. Voor hem waren haar benen boomwortels, of afgevalen takken op de zandbodem. Met een vlugge beweging liet ze haar armen plotseling het water in plonzen. Ze greep de vis, trok hem naar boven en klemde hem stevig tegen zich aan terwijl ze naar de oever waadde. Daar hield ze het spartelende dier tegen de grond met haar knie, vond een kleine steen en sloeg hem op de kop.

De jongen keek verbaasd van de vis naar Alja, en er verscheen een grote grijns op zijn gezicht. Opgelucht glimlachte Alja terug. Ze had het dus goed begrepen. Dit had hij willen doen! Met een handvol gras droogde ze zich af en kleepte zich snel weer aan. Ze was blij dat ze besloten had om hierheen te gaan. Een bad én verse vis. En een jongen... Maar wel een die eruitzag alsof hij niet wist wat hij met een dode vis moest doen. Waar wachtte hij nog op? Alja's maag rommelde, en die van hem vast ook.

Snel verzamelde ze wat droge takken en bladeren en gooide die voor de jongen neer. Op de rivieroever vond ze twee geschikte stenen. Met één ervan sloeg ze de andere snel doormidden en werkte met kleine tikjes de randen af. Een tweede harde slag zorgde voor een scherpe, dunne plak. Hiermee moest het wel lukken. Toen ze zich omdraaide zag Alja tot haar verbazing dat de jongen een vuurtje had gemaakt. Dat was snel! Hoe had hij dat gedaan? Ze zag nog net twee kleine steentjes in een buidel om zijn middel verdwijnen. Hij haalde zijn schouders op en glimlachte. Snel liep Alja naar de vis, sneed met wat korte halen van haar geïmproviseerde mes de buik open en trok de ingewanden eruit. Met drie rechte, verse takken bouwde ze een spit boven het vuur, waar ze de vis op prikte. En nu was het wachten.

Een beetje aarzelend ging ze naast de jongen zitten. Ze legde haar handen op haar knieën en staaarde in het kleine vuurtje. Haar